

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Факультет документальних комунікацій та менеджменту
Кафедра документальних комунікацій і бібліотечної справи

**ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ДОКУМЕНТАЛЬНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ
СИСТЕМ У СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНО-
КОМУНІКАЦІЙНОМУ СЕРЕДОВИЩІ**

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції

(м. Рівне, 10 лютого 2016 р.)

Рівне — 2016

Рекомендовано до опублікування кафедрою документальних
комунікацій і бібліотечної справи РДГУ
(протокол № 2 від 28 лютого 2016 р.)

Редакційна колегія: Г. В. Сілкова, Ж. В. Бабенко, М. С. Костенко,
Р. М. Крет

Загальна редакція М. С. Костенко
Науковий консультант Г. М. Швецова-Водка

УДК 002+01+02

П 78

Проблеми розвитку документально-інформаційних систем у сучасному інформаційно-комунікаційному середовищі : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Рівне, 10 лют. 2016 р.) / ред. кол.: Г. В. Сілкова, Ж. В. Бабенко, М. С. Костенко, Р. М. Крет ; за заг. ред. М. С. Костенко ; наук. консультант Г. М. Швецова-Водка ; Рівнен. держ. гуманітар. ун-т, каф. докум. комунікацій і бібл. справи. — Рівне : РДГУ, 2016. — 200 с.

Видання містить тези доповідей та повідомлення, подані на Всеукраїнську науково-практичну інтернет-конференцію «Проблеми розвитку документально-інформаційних систем у сучасному інформаційно-комунікаційному середовищі», організовану кафедрою документальних комунікацій і бібліотечної справи Рівненського державного гуманітарного університету. Матеріали збірника охоплюють широке коло проблем інформаційної сфери і суміжних галузей наукових знань.

Призначене для фахівців у сфері інформаційної діяльності.

Опубліковані матеріали відбивають точку зору авторів, яка не завжди збігається з думкою редакційної колегії. Відповідальність за наведені в публікаціях дані і точність цитувань несуть автори.

© Рівненський державний гуманітарний університет,
кафедра документальних комунікацій і бібліотечної справи, 2016

© Редакційна колегія збірника (укладання), 2016

© Автори статей, 2016

КОРИСТУВАЧІ ЯК СПІВТВОРЦІ ЕЛЕКТРОННИХ БІБЛІОТЕК: ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД

У всьому світі розробники електронних бібліотек активно використовують можливості сучасних технологій (зокрема, сервісів Веб 2.0) для залучення користувачів до процесів формування та удосконалення електронних бібліотек. Активна участь користувачів у їх формуванні дозволяє говорити про суб'єкт-суб'єктні відносини в цих інформаційних системах і є невід'ємною частиною їх розвитку.

Організаційна політика формування зарубіжних електронних бібліотек часто базується на краудсорсингу. Краудсорсинг — це передача певних виробничих функцій невизначеному колу осіб (на підставі публічної оферти, без укладання трудового договору). Під час краудсорсингу організація чи особа пропонують конкретну роботу різним за досвідом і кількістю групам осіб, у вигляді відкритого заклику до вирішення якогось завдання силами волонтерів. Реалізація цього завдання може здійснюватися волонтерами через певну діяльність, кошти, досвід і завжди є взаємовигідною [1]. Американський економіст Ерік фон Хіппель називає краудсорсинг «інновацією, яка спирається на користувача» [2], коли установа, організація розраховують на користувача не тільки в питанні формулювання потреб, але і у визначенні тих продуктів і послуг чи їх удосконалення, які б задовольняли ці потреби.

Прикладами реалізації краудсорсингових проектів, пов'язаних з оцифруванням книг, журналів, рукописів чи архівів є проект Національної бібліотеки Австралії «Австралійські історичні газети» та проект «Цифрова колекція газет Каліфорнії» (участь користувачів в обох випадках полягала в коригуванні тексту архівних газет за допомогою безкоштовної програми розпізнавання символів сканованого тексту OCR), сайт «Розподілені коректори» в проекті «Гутенберг» (користувачі-волонтери додають відкореговані тексти, які знаходяться в суспільній власності), проект «Розшифровуючи Бентама», який використовує краудсорсинг для онлайнного транскрибування оригінальних і недосліджених рукописів англійського філософа і правознавця Дж. Бентама та ін. [1, с. 77; 79].

Бібліотека Конгресу США, у співпраці з фотосервісом Flickr 2007 року започаткувала проект «TheCommons», мета якого — зробити державні архіви фотографій з усього світу доступними для всіх безкоштовно і дати громадськості можливість додавати інформацію і знання в задіяні в проекті сховища даних. Сьогодні у проекті бере участь більше 105 колекцій фотографій з різних країн світу, на березень

2015 року проект містив більше 4 мільйонів зображень, а користувачі Flickr додали 53 млн. тегів та 220000 коментарів, які допомогли ідентифікувати людей, події тощо [3].

Останнім часом в середовищі електронних бібліотек з'явився ще один термін — «публічне архівування». Воно передбачає залучення суспільства до створення архівних колекцій через Інтернет, покращення чи додавання матеріалів до вже існуючих онлайн-колекцій — будь-яка людина, використовуючи спеціальну панель, може написати текст, розмістити теги і фотографії, завантажити зображення [4, с. 90].

Інноваційний потенціал сучасних користуваче/клієнтоорієнтованих технологій, які базуються на застосуванні сервісів Веб 2.0, можуть використати і українські бібліотеки, відкривши користувачам доступ до активної перетворюючої діяльності. Такі проекти мають велику суспільну цінність, адже дають можливість волонтерам-користувачам бути творцями інформаційного продукту, а не тільки споживачами, відчувати, що їх творча діяльність приносить користь іншим людям.

Список використаної літератури

1. Зарндт Ф. *Размещение в Интернете мирового культурного наследия методом краудсорсинга* / Ф. Зарндт // *Библиотекосведение*. — 2013. — № 1. — С. 76—84.

2. Hippel Eric von. *The Age of the Consumer-Innovator [Electronic resource]* / Eric von Hippel, Susumu Ogawa, Jeroen P. J. De Jong // *MIT Sloan Management Review / Massachusetts Institute of Technology*. — 2011. — September 21. — URL: <http://sloanreview.mit.edu/article/the-age-of-the-consumer-innovator/> (19.01.16).

3. *The Commons. Help us catalog the world's public photo archives [Electronic resource]*. — URL: <https://www.flickr.com/commons> (19.01.16).

4. *Размещение мирового культурного наследия в Интернете методом краудсорсинга* / Ф. Зарндт, Б. Грейгер, А. Пейси, С. Боди // *Библиотекосведение*. — 2014. — № 2. — С. 88—91.

УДК 027.7:025.5

Т. Н. Шитикова, Е. В. Матвеева, В. В. Юнаковская

УНИВЕРСИТЕТСКАЯ БИБЛИОТЕКА: НОВЫЙ ЭТАП В ИНФОРМАЦИОННОМ ОБСЛУЖИВАНИИ ПОЛЬЗОВАТЕЛЕЙ

На протяжении последних десятилетий человечество продолжает развиваться по пути к созданию «информационного общества». «Информация и знания стали ключевым фактором производства, а область информационных и коммуникационных технологий — важным инструментом, который дает государствам шанс не оказаться на

ЗМІСТ

<i>ПЕРЕДНЄ СЛОВО</i>	3
<i>СЕКЦІЯ 1 ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ФАКТОР ТРАНСФОРМАЦІЇ ПРОЦЕСІВ ДІЯЛЬНОСТІ ІНФОРМАЦІЙНИХ УСТАНОВ</i>	5
Бабенко Ж. В. Трансформація процесів інформаційної діяльності у сучасному інформаційно-комунікаційному середовищі	6
Бережна К. С. Організаційна структура публічних бібліотек України в умовах інформатизації.....	9
Біловус Г. Г. Краєзнавчий довідково-бібліографічний апарат: традиції та інновації (за матеріалами фахової періодики 2000—2014 рр.)	11
Мар’їна О. Ю. Віртуалізація інформаційних продуктів бібліотек.....	14
Моторна Н. І. Просування інформаційних продуктів та послуг у сучасному інформаційно-комунікаційному просторі.....	16
Николишин С. М. Масова робота бібліотеки у сучасному інформаційно-комунікаційному середовищі	21
Пасічник Л. П. Бібліографічний облік і пошук промислових каталогів	23
Пересунько С. С. Бібліотека як складова інформаційно-комунікаційного простору	25
Промська О. Л. Електронні біографічні ресурси Рівненської обласної універсальної наукової бібліотеки	27
Степко О. М. Використання інформаційних технологій бібліотекою ООН імені Дага Хаммаршельда.....	29
Трачук Л. Ф. Користувачі як співтворці електронних бібліотек: зарубіжний досвід.....	32
Шитикова Т. Н., Матвеева Е. В., Юнаковская В. В. Университетская библиотека: новый этап в информационном обслуживании пользователей	33
<i>СЕКЦІЯ 2 РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ БІБЛІОТЕК В УМОВАХ ВЕБ-СЕРЕДОВИЩА</i>	37
Костенко М. С. Сайти обласних універсальних наукових бібліотек Західного регіону України в системі засобів інформаційного забезпечення культури і мистецтва	38
Нефедов К. Ю. Електронні бази даних античних текстів як інформаційний ресурс	40
Польова Т. В. Автоматизовані технології отримання наукової інформації	42
Постельжук О. М. Веб-сайт Дубенської центральної районної бібліотеки у віртуальному інформаційному просторі	44
Рибачук Н. В. Шляхи використання інформаційних ресурсів Волинської державної обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Олени Пчілки в умовах розвитку веб-середовища.....	46
Смолій С. І. Інтернет-технології як чинник трансформації процесів інформаційної роботи.....	48
Соколовська Т. Б. Трансформаційні процеси в інформаційному середовищі бібліотеки	52
Чорній В. І. Шляхи підвищення ефективності використання інформаційних ресурсів бібліотечних установ в умовах розвитку веб-середовища	54
Шилюк О. І. Вплив веб-середовища на розвиток інформаційного потенціалу бібліотеки	56

Яцечко-Блаженко Т. В. Польські інформаційні ресурси з пошуку генеалогічної інформації	58
СЕКЦІЯ 3 УПРАВЛІННЯ ДОКУМЕНТАЦІЄЮ У СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОМУ ПРОСТОРИ	61
Бричник Ю. В., Шпортько О. В. Автоматизація постановки на контроль періодично виконуваних документів.....	62
Литвинська С. В., Білоус Ю. В. Функціонування автоматизованої системи діловодства Верховного Суду України	64
Прігунов О. В., Щєбивок Н. В. Зберігання документів у сучасному інформаційно-комунікаційному просторі.....	66
Щєрбіна О. С., Гаврилюк Л. Б. Автоматизація управління документованою інформацією	68
Щєрбіна О. С., Поліщук Н. Л. Вплив інформаційних ресурсів на забезпечення розвитку і безпеки підприємства.....	70
СЕКЦІЯ 4 ФАХОВА ПІДГОТОВКА ІНФОРМАЦІЙНИХ ТА БІБЛІОТЕЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ В УМОВАХ ЗМІН ІНФОРМАЦІЙНОЇ СФЕРИ СУСПІЛЬСТВА	73
Артюхова Л. В. Інноваційна діяльність у сучасних освітніх закладах культури: досвід, проблеми, перспективи	74
Артюхова Л. В. Реформування фахової підготовки інформаційних та бібліотечних працівників в умовах змін інформаційної сфери суспільства (з досвіду роботи викладачів циклової комісії бібліотечних дисциплін та діловодства Тульчинського училища культури).....	77
Бордюк В. М. Ефективність тренінгу офісного працівника.....	79
Ватковська М. Г. Дистанційна освіта в сучасному інформаційному просторі.....	83
Гадомська О. П. Інформаційні технології як засоби удосконалення підготовки фахівців документно-інформаційної сфери	85
Глазунова Л. В. Дистанційний курс «електронна бібліографія»: можливості професійного розвитку бібліотекарів-бібліографів України.....	87
Грабар Н. Г. Формування творчого потенціалу бібліотечних фахівців у інформаційно-комунікаційну добу	89
Демчина Л. І. Світовий досвід документологічної підготовки як компоненти бібліотечно-інформаційної освіти.....	92
Дєрбєньова Л. В. Документна лінгвістика у документно-інформаційній комунікації	95
Дікунова О. А. Інформаційно-технологічна підготовка у системі професійного розвитку фахівців бібліотеки вищого навчального закладу	97
Жук В. М. Роль дисципліни «паблік рілейшнз і бібліотека» в підготовці бібліотечних фахівців у Рівненському державному гуманітарному університеті	99
Заєрківна М. О. Маркетинговий консалтинг: сутність та загальна характеристика	101
Зозуля С. М. Формування професійних компетентностей бібліотечних працівників у контексті модернізації науково-інформаційної діяльності книгозбірень	103
Карнаух І. А. Бібліотечні працівники на дистанційних курсах Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут» «куратор змісту».....	106
Карpenko O. O. Libraries as learning organizations for improving the effectiveness of the library management.....	109

Кондратюк М. М. Підвищення інформаційно-технологічної компетенції викладача дисциплін документно-комунікаційного циклу.....	111
Кухаренко А. Л. Бібліотека вищого навчального закладу — генератор світоглядних цінностей студентської молоді	113
Матвійчук О. Є. Підготовка та підвищення кваліфікації фахівців бібліотечної сфери в Київському університеті імені Бориса Грінченка	115
Мельник С. М. Этическая составляющая профессиональной деятельности современного специалиста-документоведа.....	117
Мірошниченко А. А. Особливості віддаленого доступу до знань.....	120
Парафійник Н. І. Інформаційно-аналітичні практики як складова фахової підготовки інформаційних та бібліотечних спеціалістів	122
Польова Т. В. Сучасні принципи формування інформаційного забезпечення наукових досліджень	124
Попчук О. В. Поєднання теоретичного та практичного аспектів у формуванні професійної культури майбутніх документознавців	126
Попчук Н. М. Електронна база даних щодо якості освіти у вищому навчальному закладі	128
Сілкова Г. В. Інформаційна, бібліотечна та архівна справа: нова спеціальність чи модифікація існуючих професійних компетенцій?.....	130
Соляник А. А. Зміст інваріантної частини освітньо-професійної програми підготовки бакалавра та магістра зі спеціальності 029 «інформаційна, бібліотечна та архівна справа»	133
Татакі О. О. Комп'ютерно-орієнтоване навчальне середовище як засіб модернізації вищої освіти	136
Ткаченко О. О. Основні складові категорії позиціонування.....	138
Томчик В. О. Інформаційні технології як засоби удосконалення підготовки фахівців документно-інформаційної сфери.....	140
Черніговець Т. І. Інтерактивні методи — важливий чинник оптимізації професійної підготовки офісних працівників у вищому навчальному закладі	143
Якубовська М. Г. Ефективні засоби навчання риторики (з досвіду викладання дисципліни майбутнім фахівцям із документознавства та інформаційної діяльності).....	145
СЕКЦІЯ 5 СОЦІАЛЬНО-КОМУНІКАЦІЙНІ АСПЕКТИ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	148
Анісімова О. М., Сумарук Н. Ю. Розбудова електронної взаємодії для ефективного функціонування органів місцевого самоврядування	149
Бережняк О. В. Видання зарубіжної художньої літератури в Україні у 2001—2010 рр. (за результатами бібліометричного аналізу)	151
Бурківська Л. Ю., Григораш С. М. Соціальна проблематика регіональної преси	153
Бучковська О. Ю. Культурна комунікація як компонент культурного розвитку людини	156
Волинець В. О. Мультимедіа як феномен культури.....	158
Карпюк Д. В. Визначення поняття «електронний документ»: український досвід.....	160
Крет О. В. Особливості інформаційно-комунікаційної співпраці державних структур України з громадськістю щодо забезпечення процесу впровадження транспарентності державної влади	162

Крет Р. М. Інтернет як засіб масової комунікації	164
Кукушкін О. М. Аналіз стану рекламно-комунікаційного ринку України у 2013—2015 роках та перспективи його розвитку в 2016 році	166
Мельник С. П. Про особливості міфологічного маніпулювання в агітаційно-пропагандистській діяльності (на прикладі використання міфообразів).....	169
М'якота А. Р. Віртуальний тур як інноваційний метод презентаційної діяльності вищого навчального закладу.....	172
Петренко О. В. Статистика друку дитячої книги в Україні у другій половині XIX — на початку XX ст.....	174
Рабчун І. В., Рабчун О. С., Товт І. С. Організація інформаційних систем у віртуальному середовищі	180
Трач Ю. В. Дослідження молодіжних субкультур як один із пріоритетних напрямів у культурології.....	181
Швецова-Водка Г. М. Дискусійні питання визначення функцій документа.....	183
Шлапак І. М. Науково-технічний переклад як різновид міжкультурної комунікації.....	185
ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ	188

Наукове видання

**ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ДОКУМЕНТАЛЬНО-ІНФОРМАЦІЙНИХ
СИСТЕМ У СУЧАСНОМУ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНОМУ
СЕРЕДОВИЩІ**

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції

(м. Рівне, 10 лютого 2016 р.)

Редакційна колегія:

Г. В. Сілкова, Ж. В. Бабенко, М. С. Костенко, Р. М. Крет

Загальна редакція М. С. Костенко

Науковий консультант Г. М. Швецова-Водка

Відповідальна за випуск: Г. В. Сілкова

Підписано до друку 22.03.16

Формат 60x84/16

Умов. др. арк. 10,7. Тираж 100 прим.

Редакційно-видавничий відділ

Рівненського державного гуманітарного університету

33028, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12